

ШКОЛСКИ

Основна школа „Жарко Зрењанин“ Апатин

Година 3, број 9

фебруар, 2019.

У ОВОМ БРОЈУ ПРОЧИТАЈТЕ:

Песнички кутак	3-4	Предшколци у посети	15-17
Драган Лукић	5-6	Моја авантура	18
Страница из мог дневника	7	Драмска секција	19-22
Рачунарски кутак	8-9	Шакал	23-24
Мој хоби	10	Металофон	25-26
Радионице о дискриминацији и „Писма Хилде Дајч“	11-12	Филателистичка изложба поводом значајног јубилеја	27-28
Млади предузетници	13-14		

ШКОЛСКИ

Лист ученика и наставника Основне школе „Жарко Зрењанин” Апатин

Број 9, септембар-фебруар 2019. године

Уредници: Вера Пинћир, Снежана Панковић и Милена Војновић

Спољњи сарадници: Ранко Перић, Милорад Баста

Електронска пошта: casopispinokio@gmail.com

На насловној страни: фотографије школских активности

Јесењи жал

Јутро хладно
небо сиво.
Да ли си ти
Сунце живо?

Где нестале
Сунчев траг?
Зелен лист ми
беше драг...

Све је жуто
око нас,
и трава
и крошњин стас.

Златних стаза
град је пун.
Златна воћка.
Златни жбун.

Птице наше
неће тугу -
кренуле
ка топлом југу.

И ми деца,
у том тону,
кренусмо
ка школском звону.

Мила Врачар V З

Јесен у воћњаку

Врапчић весело жмирка
док несташни ветар пирка.
Зрела крушка мирише
док ветар гране њише.

Крупна киша пада...
Баш сам срећна сада!
Небо над воћњаком се буди,
док ново јутро руди.

Ирина Грозданић, V З

Дивим се

Дивим се лептиру у лету
пчели на цвету,
облаку,
киши,
ласти на рамену.

Дивим се животу,
лепоти,
природи,
људима,
срећи око мене.
Сунцу.

Дивим се часу
у ком се састају
осмеси и љубав.
Волим своје детињство.

Михајло Цвијановић V З

Јесен нас је посетила

Дошла је једном једна вила -
 девојка шарена и фина...
 Имала је косу од листића,
 крила од лепих плавих гроздића,
 хаљину од мирисних цветића,

Звала се вила Јесеница.

Куда она прође, дуне ветар љут,
 као да вили жели да ослободи пут.

Дани су тада кратки
 и рано дође ноћ...
 Тиме нам вила показује
 колику има моћ.

Одраслима није драга,
 али је деца баш воле,
 јер са њом деци долазе
 веселе игре око школе.

Једно сам схватио,
 децо моја мила:
 Јесеница је једна
 баш, баш добра вила!

Срђан Бакула V 5

Ласте и јесен

Јутрос је хладноћа
 била нешто јача,
 па сазваше ласте
 хитан збор гласача!

„Састанак у десет
 код трафо-станице!
 И - без закашњења!
 Важи за све птице!“

Све су ласте дошле
 у десет заправо,
 на збору је стари
 ластва предавао:

„Нема нам опстанка,
 студена су јутра,
 јавите свој деци:
 полазимо сутра!“

И одоше ласте
 чим нестане звезда...
 Оставише поруку:
 „Чувајте нам гнезда!“

Сташа Грандић V 5

Припремила: Биљана Јањевић,
 наставница српског језика и књижевности

ДРАГАН ЛУКИЋ

(1928 - 2006)

Драган Лукић, дејчи писац, рођен је у Београду 30. новембра 1928, од оца Александра и мајке Томаније. Отац му је био штампарски машиниста, па се Драган од најранијег доба дружио са штампаним књигама.

У јесен 1946. почео је да објављује прве радове, а почетком педесетих већ је постао афирмисани дејчи песник и 1952. објављује своје прве књиге (поеме-сликовнице): Велика трка и Звери као фудбалери. Године 1954. је завршио студије књижевности на Филолошком факултету у Београду,

ДРАГАН ЛУКИЋ О СЕБИ...

“И моја школа и наша кућа, у којој сам провео детињство, налазе се на периферији Београда. Ја то веома ценим. Мислим да се детињство може много лепше и пуније живети у неком малом месту него као заробљеник скучених простора, бетонских ограда и саобраћајних опасности центра града. Центар је, можда, привлачан и користан за одрасле. Али деци је ипак најлепше у мом крају, на Лекином брду, код последње тролејбуске станице. Крај моје куће, на углу, где људи увек стоје, пријатељ стари, тролејбус, одмара точкове своје“.

Објавио је преко стотину књига, међу којима су најпознатије Како се коме чини, Мој прадед и ја, Овде станују песме, Вагон прве класе, Фифи, Како расту ногавице, Шта тата каже, Од куће до школе, Ловац Јоца, Вожња по граду. Објавио је романе: Небодер Ц17, Три гускетара, Бомба у белој кафи итд. Познат је и по лектури за трећи разред основне школе, „Небом града“.

Извор: <https://osdraganlukic.edu.rs>

ДРУГ ДРУГУ

Драган Лукић

Ко има друга, има све -
и пријатеља и помоћ у свакој прилици,
адресу за писма, и гитару за песму,
и још десет прстију када је мало својих десет,
и уво за тајну, и уво за жељу,
и још једне очи, и још једну памет.

Другарство није птица,
- птица одлети.
Другарство није бели зец,
- зец је плашљив.
Другарство није пахуљица,
- пахуљица је лепа, али се истопи.
Другарство није злато,
- злато се купује.
Другарство није шапутање,
- шапутање се претвара у јединицу.

Другарство је као храброст војничка,
као часна реч,
као стално сећање на друга.
Ако живиш у Прилепу, можеш имати друга у Загребу.
Са њим се можеш срести у летовалишту,
на логоровању,
на екскурзији,
на радној акцији,
код бабе и деде на селу.

Тражите се, другови, широм домовине.

Страница из мог дневника

Драги Дневниче,

Јуче сам одлично провео дан. Прво сам устао ујуту, па попио лек за осип који сам имао по кожи. Затим сам доручковао и ишао са мамом до Дунава, да се прошећамо. Онда смо отишли до Универекспорта да купимо неке намирнице. Када смо дошли кући, чекао нас је мој кум Џоке. Он ми је донео круг континената за географију. Поново сам попио лек и ручао супу, њоке, поховане шницле и пире-кромпир. Онда смо одмарали, а после отишли до Сомбора у посластичарницу „Дубрава“. Кући смо се вратили преко Купусине. За вечеру смо јели пицу. Гледали смо серију „Корени“. После тога сам се истуширао, обукао пиџаму и отишао на спавање.

Твој Лука

Лука Чанковић VII 1

Драги Дневниче,

Јуче сам се пробудила у 08:30. Наташа је рекла да ће „падати секире“. Тата је предложио да он и ја правимо топле сендвиче. Није добро прошло. Ем су мало загорели, ем је тата купио саламу коју не волим. Значи, једва сам један појела. Да не бих увредила тату, рекла сам да су супер, па ми је увалио још једно парче. Наташа ми је рекла да узмем лавор и ставим два прста у уста и да завршим с тим.

Марко се не јавља иако је обећао да ће се јављати. Ића, Наташа и ја се молимо да има девојку. Он све нешто ћути, али ћу се једном докопати његовог телефона.

Твоја Теодора

Теодора Павковић VII 1

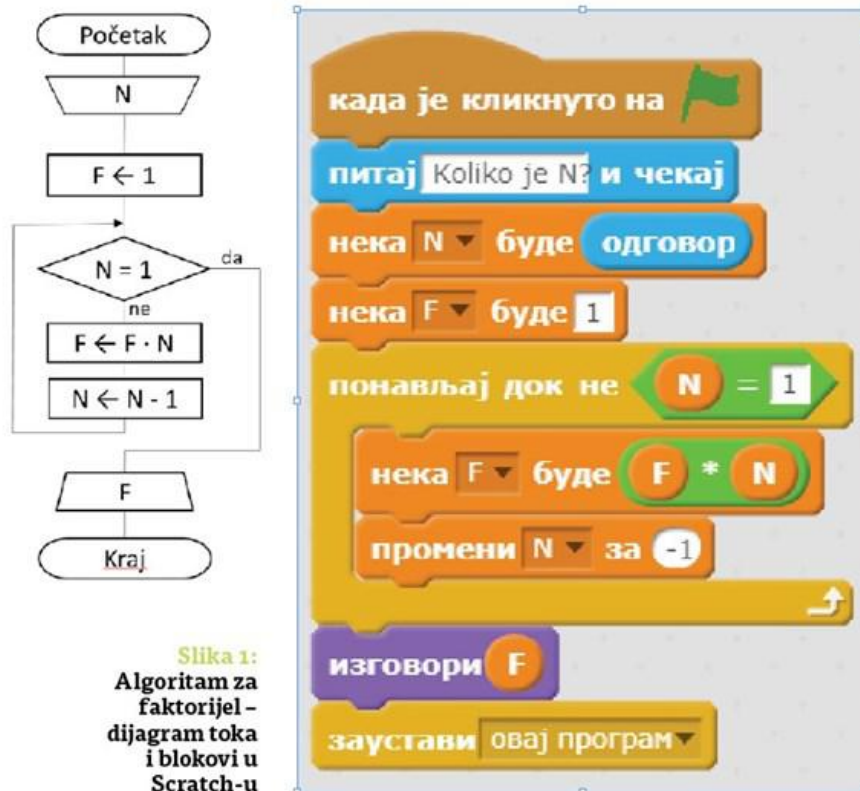
Припремила: Биљана Јањевић,
наставница српског језика и књижевности

ВИЗУЕЛНО ПРОГРАМИРАЊЕ

Наставним програмом за пети разред основне школе предвиђено је програмирање у визуелном програмском језику. Као примери тафвог програмског језика наводе се Scratch, Stencyl, AppInventor, Alice, а онлајн материјали фондације Петља за подршку настави и учењу програмирања у петом разреду засновани су на програмском језику Scratch (Скреч).

Скреч је настао 2003. године у лабораторији за медије познатог универзитета МИТ (Massachusetts Institute of Technology) с главном идејом да помогне деци узраста од осам и више година да науче да програмирају. Актуелна верзија Scratch 2 заснована је на Adobe Flash технологији и извршава се у оквиру Веб претраживача. Такође је подржана и десктоп апликација за Windows, macOS и Linux, тако да Скреч може да се користи и у учионици у којој не постоји стабилна веза са интернетом или приступ интернету није предвиђен.

Визуелно представљање алгоритама дијаграмима тока користи се од првих дана програмирања. Тада су програмски језици били ниског нивоа, па је дијаграм омогућавао једноставнији приказ самог алгорита. Поједини алати за визуелно програмирање засновани су на формирању дијаграма тока у графичком корисничком интерфејсу, али је у визуелним програмским језицима преовладао концепт слагања блокова. На слици је приказан исти алгоритам коришћењем дијаграма тока и у пакету Скреч.

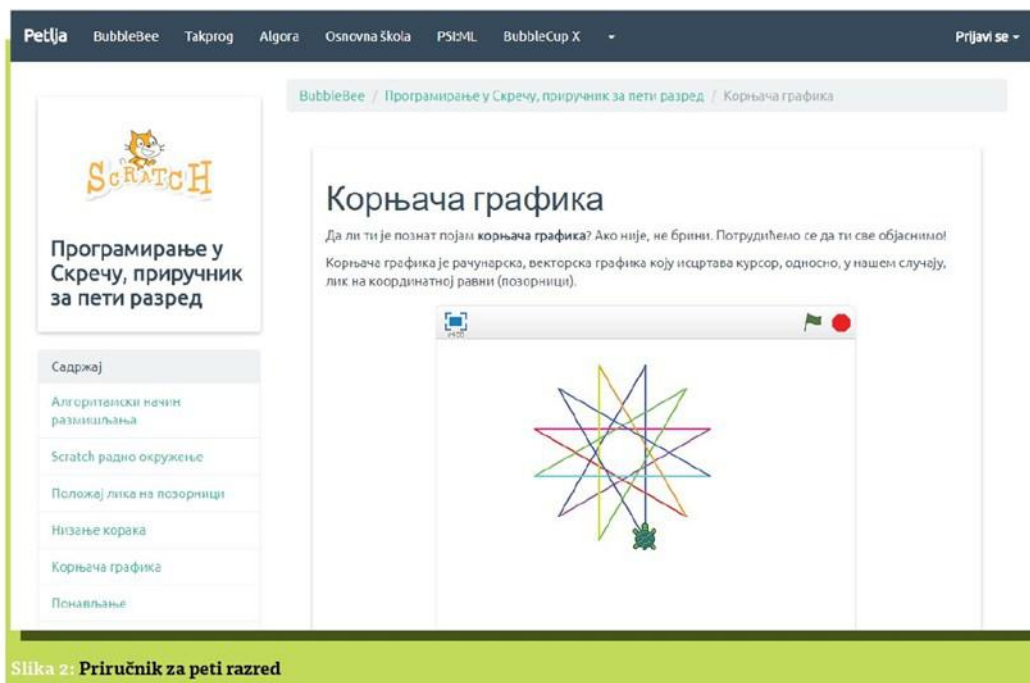

Slika 1:
Algoritam za
faktorijel –
diјаgram тока
i blokovi u
Scratch-u

Дијаграм тока није једноставнији нити прегледнији графички приказ алгоритма од блокова у Скречу. Наравно, ово није почетни пример. Деца обично прво науче да нижу блокове да би управљали ликом на позорници, а затим упознају једноставна понављања, гранања итд.

На Веб страни Petlja.org/OsnovnaSkola доступни су материјали „Програмирање у Скречу, приручник за пети разред“ и „Програмирање у Скречу, практикум за пети разред“. Приручник има дванаест лекција са илустрацијама, снимљеним видео-секвенцама и питањима на која ученик интерактивно одговара на самој Веб страни. Прво се објашњава појам алгоритма уз примере из живота, затим се објашњавају елементи окружења Скреча, да би се полако дошло до програмерских тема, као што су низање корака, понављање, гранање итд. Све се то ради кроз једноставне и занимљиве примере.

Слика 2: Приручник за пети разред

Скреч подржава и цртање по принципу „корњача“ графике (лик оставља траг, а управља се окретањем лика лево-десно за одређен угао и кретањем напред одређен број корака), што је такође обрађено у приручнику. Концепт листи (што одговара низовима у неким другим програмским језицима) уводи се кроз пример квиза, где се кориснику постављају питања и очекује тачан одговор. Ту су листе употребљене за листу питања и листу одговора. На крају приручника објашњено је како ученик може да сачува и учитава пројекте, скрипте (делове кода), слике лика и позадине, звук, као и снимак рада програма.

Поред приручника, на порталу Petlja.org доступни су богати материјали за вежбу у виду „Практикума за пети разред“. У практикуму су дата објашњења за велики број примера пројеката, при чему су сви пројекти доступни на порталу [Scratch-a \(scratch.mit.edu\)](http://scratch.mit.edu) у оквиру корисничког профила Петља. Ученик може једноставно да започне свој пројекат копирајући неки од пројеката објашњених у практикуму.

Припремила: Биљана Поповић,
професор информатике

МОЈ ХОБИ

Већ две године тренирам кајак. На војвођанском такмичењу у мини кајаку у Апатину, као и на државном такмичењу у Бачкој Паланци, освојио сам треће место. Лети тренирам на Дунаву, а зимски тренинзи се одвијају на сомборским базенима, у теретани клуба и спортској сали Гимназије где, осим што вежбамо, играмо и кошарку.

Похађам музичку школу, одсек гитара. То је веома занимљив инструмент. Самостално учим да свирам и клавир. У слободно време бавим се и вештином мешања карата која се зове cardistry. Заснива се на мишићној меморији која подразумева свакодневно вежбање моторике прстију пола сата до сат времена. Чини се лаким, али није. Ако желите да се бавите овом веома тешком техником крените од два-три трика и једним до два „лажна“ мешања (false cut). Кад то савладате крените на три једноручна пресецања (onehanded cut) која се називају Charlier cut, Revolution cut и Scissors cut. За то се најчешће користе тзв. bicycle карте.

Моји омиљени школски предмети су немачки језик и хемија, у оквиру које се бавим и предузетништвом. „Млади предузетници“ - моји другови и ја - правимо, пакујемо и продајемо креме, сапуне, парфеме. Поред ових, бавим се и многим другим активностима, али све то волим и постижем. Дешава се да имам две обавезе у исто време. У том случају нешто од планираног одложим за други термин. Ако су активности групне, похађам их наизменично. Због тога морам добро да се организујем. На пример, трудим се да пажљиво слушам на часу, како бих што боље научио у школи и тиме добио више слободног времена за хобије и дружење.

Лука Смиљанић VII 5

РАДИОНИЦЕ О ДИСКРИМИНАЦИЈИ И ИЗЛОЖБА „ПИСМА ХИЛДЕ ДАЈЧ“

Поводом Дана толеранције који се обележава 16. новембра, ученици наше школе учествовали су у две активности. Обе је припремила образовна организација „Хавер Србија“ из Београда која промовише разнолико и инклузивно друштво у Србији, залаже се за борбу против предрасуда, дискриминације, антисемитизма и ксенофобије и подстиче интеркултурални дијалог.

Ученици седмог и осмог разреда присуствовали су радионици на тему „Предрасуде, стереотипи и дискриминација“. Водитељ је Мила Стојановић, координаторка програма за едукацију. Радионице су се одвијале у школској библиотеци и трајале су један школски час.

У среду 28. новембра отворена је изложба „Писма Хилде Дајч“ која је трајала до 5. децембра и била је јавна за све који су желели да је посете. Ова путујућа изложба организована је у сарадњи Министарства просвете, науке и технолошког развоја и израелске амбасаде у Републици Србији, а аутор је панчевачки стрип аутор Александар Ракезић, познатији под псеудонимом Александар Зограф.

Изложба је посвећена Хилди Дајч, младој Београђанки јеврејског порекла, која се добровољно јавила да буде болничарка у логору Старо Сајмиште и тамо дочекала смрт. На основу четири сачувана писма која је писала својим пријатељицама Нади и Мирјани, Александар Зограф је начинио илустрације у виду стрипа.

Уз пропратно писмо министра просвете, науке и технолошког развоја Младена Шарчевића, ученици су могли да чују и информације везане за логор Старо Сајмиште и догађаје који су се збили у Београду за време Другог светског рата. Догађај о ком говори стрип непознат је данас и многим Београђанима. Ученици су имали прилике да чују нешто ново, а важно и веома значајно за нашу историју и културу сећања.

Изложба је садржала једанаест панела и ученици су могли да се кроз медиј стрипа упознају са догађајима наше не тако далеке прошлости.

Изложбу су посетили и ученици прве и друге године Средње грађевинске и дрвопрерађивачке стручне школе са професорком српског језика и књижевности Ксенијом Бркић и директором Зораном Станковићем.

Позиву се одазвала и Техничка школа са домом ученика, ученици треће и четврте године професорке српског језика Сњежане Милосављевић.

Препорука је била да се изложба посети на часовима српског језика, историје, ликовне културе или ЧОС-а, што је и учињено. Такође је и један број наставника наше школе самостално посетио изложбу и том приликом им је наставница историје Бојана Павић испричала нешто више о логору Сајмиште.

Ученици су различито реаговали на изложбу, али је запажено да нису остали равнодушни, постављали су питања, а неколицина њих, подстакнута причом за време изложбе, путем интернета је касније истраживала појмове са којим су се први пут срели.

Ово је почетак успешне сарадње ОШ „Жарко Зрењанин“ и организације „Хавер Србија“ из Београда.

Припремила: Весна Коларски,
наставница српског језика и књижевности

МЛАДИ ПРЕДУЗЕТНИЦИ

Активности у оквиру пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Фондације Универекспорт „Предузетништво у школама“ настављамо и ове године. Поред производње сапуна, припремамо и нова мирисна изненађења:

- ♦ Дезодоранс у облику креме
- ♦ Сапун с пилингом
- ♦ Спреј за тело

За своје производе користимо природне састојке:

- палмино уље
- кокосово уље
- маслиново уље
- ванила бутер
- бадем бутер
- ши бутер
- етерична уља (јасмин, лимунска трава, лаванда, јоргован, ванила, пачули, поморанџа)
- сушено зачинско биље

МЛАДИ ПРЕДУЗЕТНИЦИ

МЛАДИ ПРЕДУЗЕТНИЦИ

Производи су резултат рада ученика и наставника. Приликом израде користимо знања стечена у школи. Употребљавамо квалитетне улазне сировине, а резултат су 100 % природни препарати без конзерванса и адитива. Освежавајући су и негују кожу.

Ручни начин израде козметичких препарата је веома занимљив. Уз стручне савете наше наставнице Винке Деак сви се трудимо да што боље обавимо свој део посла. Кроз рад учимо, али се и забављамо.

Наше активности можете пратити на Facebook страници „Млади предузетници Апатин“:

<https://www.facebook.com/Mladi-Preduzetnici-Apatin-1582729545145081/>

Јелена Башић, Милица Мутић и Стефан Дражић VIII 5,
Леа Шинковић и Јелена Радаковић VIII 7,
Нађа Бараћ и Лука Смиљанић VII 5

ПРЕДШКОЛЦИ ПОСЕТИЛИ ЧАС ИНФОРМАТИКЕ И ТЕХНИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Васпитачице предшколске установе “Пчелица” Душанка Куга и Марија Рашета, и персонални асистент Бојана Ђурић, посетиле су у октобру нашу школу. Повод доласка је идеја да деца упознају различита занимања кроз занимања својих родитеља. Овог пута децу и васпитачице дочекали су наставници Ксенија и Саша Шпановић, родитељи девојчице Ање која похађа предшколску установу.

У кабинету информатике Саша је говорио предшколцима шта се све учи на часовима информатике и рачунарства. Затим су погледали дигитални час “Саобраћај у насељу” који су заједно осмислили и припремили наставници Ксенија и Саша. Крај презентације био је предвиђен за игре.

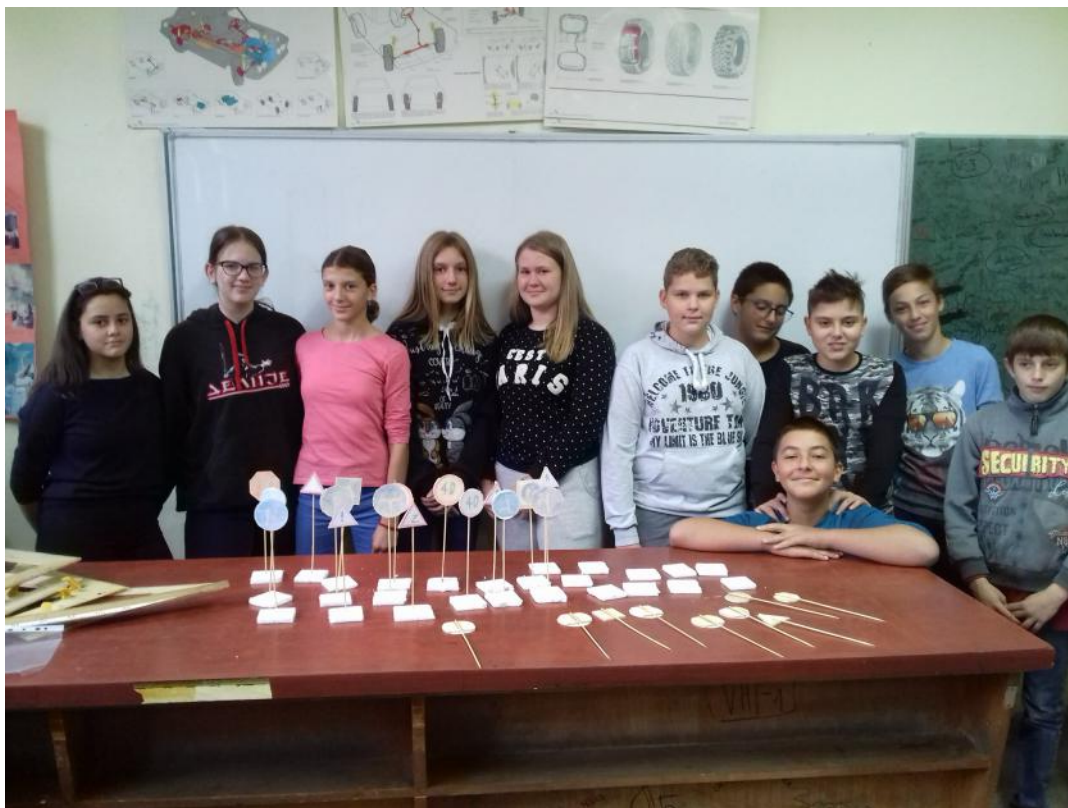
Посета је настављена у кабинету технике и технологије. Наставница Ксенија је упознала децу са предметом који предаје. Показала им је који се алати користе, који материјали, шта се све може правити на часу техничког образовања. Пошто је тема часа била везана за саобраћај, наставница Ксенија је са децом разговарала о правилима у саобраћају, а затим су слушали песму „Како се прелази улица“.

Осмишљени су и поклончићи у чијој су изради учествовали ученици петог разреда који су саобраћајне знаке исцртали на папир, а затим су их ученици VII 5 залепили на шперплочу коју су претходно исекли, ишмирглали и направили од ње саобраћајне знаке као поклон својим малим другарима.

Предшколци су посетили и школску библиотеку где им је Ксенија Шкрбић говорила о свом послу библиотекара.

Васпитачица Душанка Куга нам је одговорила на неколико питања.

Зашто је за децу важно да се упознају са занимањима својих родитеља?

Деца на тај начин стварају чвршће везе и развијају осећања блискости и разумевања различитих родитељских улога. Кроз овакво искуство са децом родитељи имају прилику да стичу вештину пружања подршке самопоштовању детета.

Како су деца реаговала упознајући се са ова три занимања?

Било им је интересно, занимљиво и узбудљиво. Упознали су нове другаре и играли су се. Научили су како да се правилно понашају у саобраћају, видели су радове које су ученици направили од дрвета, као и прибор који користе. Упознали су неке учионице и видели како су опремљене. Обишли су библиотеку, видели књиге. Деци се школа веома допала.

Које установе сте до сада посетили?

Посетили смо Дом културе, Народну библиотеку „Миодраг Борисављевић“, галерију „Меандер“, локалну радио-станицу „Дунав“, Црвени крст и Фото-студио „Мирић“.

Припремила: Ксенија Шпановић,
наставник техничког образовања

Моја авантура

Једног дана пробудио се дечак по имену Момчило, спреман да смисли где ће данас да путује. Размишљао је кратко, па одлучио да оде далеко, и попне се на велики, славни Монт Еверест, највишу планину на свету. Нико се није попео на сам врх, због јако ниске температуре и ретког ваздуха, али је дечак имао нешто на уму. Закључио је да ће са ронилачком маском и боцом кисеоника имати довољно ваздуха за ту висину. Обукао је сву одећу коју је имао, укључујући и ону која му не стоји. Потражио је и нешто оштро, да му послужи као држач за стрме делове планине. Коначно, кренуо је на дуго путовање авионом.

Слетео је на аеродром и наставио таксијем. Тек тада је схватио да у свој тој одећи личи на балон, што би му могло отежати пењање. Био је много узбуђен. После осам дана коначно је стигао на врх. Био је то смешан приказ - човек са ронилачком маском који изгледа као балон, и са кухињским ножевима за пењање. Али, тамо је схватио - заборавио је заставу! Ипак, једним ножем је на другом изрезао реч „Момчило“, и тако је постао први човек који се попео на Монт Еверест.

И, питате се како знам све ово? Ја сам Момчило, и управо сте прочитали причу до краја.

Момчило Бачић V 5

Припремила: Биљана Јањевић,
наставница српског језика и књижевности

ДРАМСКА СЕКЦИЈА ДРАМСКА СЕКЦИЈА

КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ ПОСВЕЋЕНО МИЛОШУ ЦРЊАНСКОМ

Чланови драмске секције које је припремала наставница српског језика и књижевности Весна Коларски одржали су у Народној библиотеци „Миодраг Борисављевић“ вече посвећено књижевнику Милошу Црњанском.

Увек је изазов када припремам књижевно вече о неком писцу, шта одабрати, шта приказати, шта не заборавити рећи. Будући да је назив књижевне вечери „Путујем, дакле јесам“, желела сам да акценат буде на путописима Црњанског који су мање познати него његови романи и лирика.

Текст који сам говорила припремила је Исидора Белић, докторанткиња српске књижевности, познавалац дела Милоша Црњанског. Драматизација одломака из романа уклопљена у рецитације уз појављивање самог писца била је прожета текстом о делима Црњанског, његовој поетици, околностима у којима су настајала његова дела и самом животу.

Ученици са којима радим већ четири године дочарали су одломке из романа „Сеобе“ и „Дневник о Чарнојевићу“, казивали поезију и одломке из путописа „Наша небеса“. Многе појединости из живота самог писца маестрално је дочарао Никола Медић, ученик који је први пут на сцени. Никола је самовољно научио да говори препознатљиво котрљајуће „р“ које је карактеристика говора самог писца. Дочарао је верно и његову меланхолију. У осталим улогама били су Никола Поповића, сада већ ветеран моје драмске секције, Јелена Башић, Стефан Дражић, Јовица Десница, Ана Беслаћ и Наташа Човић. Поносна сам на њих јер се вољно одазивају када их позовем на сарадњу. И увек оправдају моја очекивања.

У склапању сценарија за ово књижевно вече много ми је помогла књига „Дневник о Црњанском“ новинара Димитрија Буњца који је седамдесетих година интервјуисао Црњанског по повратку из Лондона. Било ми је велико задовољство што је публика могла да види „Књигу о Микеланђелу“, недовршену студију Црњанског на којој је радио шездесет година и која је мање позната јавности. Та књига је изашла 1981. у издању „Нолит“-а, приређивач је Никола Бертолино и по жељи самог Црњанског, садржи фотографије пуног колора. Ви данас можете наћи и друга издања ове књиге, али жеља Црњанског је била да се штампа искључиво са сликама дела Микеланђела у пуном колору.

Црњански је студирао историју уметности и још од ране младости га је привлачила личност и дело великог ренесансног уметника. Још у књизи „Код Хиперборејаца“ имамо записе о делу Микеланђела, тамо је наводио и његове сонете и многе биографске податке.

Костими које су глумци носили су дали посебну драж књижевној вечери јер су деловали аутентично. То је један сегмент у стварању представе у ком такође уживам од идеје до реализације. Потрудила сам се да оживим период о ком говори роман „Сеобе“.

Захваљујемо директорки Бранки Вејин на позиву за сарадњу. Ово је друга година како смо гости библиотеке, а већ се осећамо домаћински.

Припремила: Весна Коларски,
наставница српског језика и књижевности

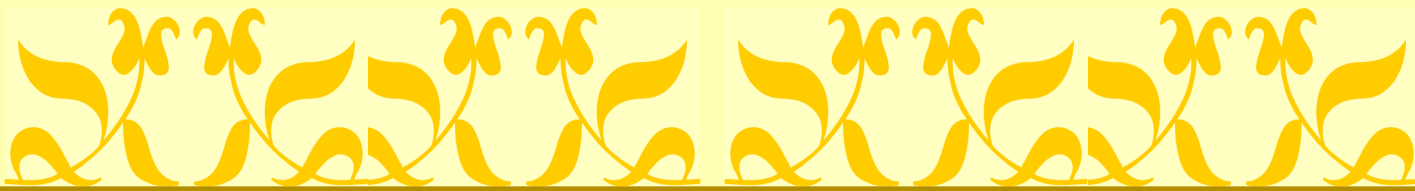
ШАКАЛ

Током вечери, ноћи и раног јутра у марту и априлу се по шумама уз Дунав, понекада и веома близу Апатина, може чути завијање и јаукање које час подсећа на пса, час на плач детета. се не оглашава овако, овде се ради о једној другој, сродној врсти из фамилија паса у народу познатој под именом шакал.

Шакал је сличан вуку али је малог раста (као већа лисица), има краће ноге, краћи реп, кратку и ушиљену њушку и мале шапе. Крзно му је светло-смеђе или више жућкасте боје а свака јединка има посебну, њој својствену, белу шару на грудима. Шакал је веома паметна и издржљива животиња. Потиче из Индије одакле се раширио до Европе. У многим деловима Азије је припитомљен. Лако се укршта са псом и вуком. Шакал обично живи у мањим чопорима који се састоје од мужјака, женке и њиховог потомства. Један пар живи заједно цео живот. Паре се током фебруара и марта. Женке коте 2 до 8 младунаца у јазбинама које ископају или преузму од лисица, а понекада живе у старим одводним цевима, у жбуњу, трсци и на сличним местима. Хране се мишевима, инсектима, птицама, рибом, лешинама, чак су у неким земљама познати као штеточине које тамане грожђе, лубенице, парадајз и друге баштенске културе. Једу готово све што могу да ухвате. Лове усамљени или у пару. У Србији су познати случајеви да лове младунчад других животиња и домаће стоке, а нарочито их има око места где се баца угинула стока (мрциништа). Њихово завијање је карактеристично, личи на подврискивање, помало је и језиво. Иако се углавном оглашавају ноћу или увече, у околини Бачког Моноштора се могу чути и усред дана. Завијање има важну улогу у међусобној комуникацији, током парења и обележавању територије. Чешће је током зиме и раног пролећа. Одрасли стоје док завијају а млађи седе и прате их. Обично се међусобно дозивају од чопора до чопора у ноћи а каткада их на завијање подстичу разни звуци, као што су црквена звона, аутомобилске сирене, звиждање и слично. Шакал је лукав и одважан и уколико их има много, не устручавају се да зађу у људске насеобине у потрази за храном, поготово зими. Када се нађу у неком насељу обично роваре по смећу и беже чим виде човека.

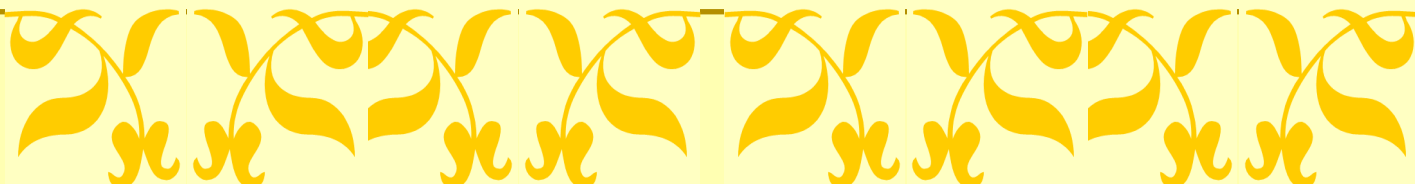

Шакал је пре 20 и више година био веома случајан и редак у овим крајевима. Његова постојбина је Азија а на Балканском полуострву је живео хиљадама година уназад у Грчкој, Македонији, Албанији, деловима Хрватске и Босне и Херцеговине тј. у топлим областима близу мора. Средишњи део Балкана са многим високим планинама су одвајкада насељавали вукови који су природни непријатељи шакала. Познато је да тамо где има вука, шакала нема. На сличан начин, шакал потискује лисицу јер је јачи и издржљивији од ње. У сваком екосистему постоје јасно одређени односи исхране где се биљоједи хране биљном храном, месоједи биљоједима, крупније животиње ситнијим а на врху ових односа је најкрупнији месојед. У нашим крајевима ово врховно место припада медведу или вуку. Природа је веома економична, чим се неко место у екосистему упразни оно буде попуњено. Када су вука и медвед у многим крајевима истребљени то је омогућило долазак шакала и заузимање места на врху ланца исхране. Основни разлог ширења шакала је нестанак вука и медведа. Али, за разлику од вука и медведа шакал је далеко прилагођенији животу у људском окружењу и разноврсној исхрани коју оно нуди. На местима која су пуна жбуња и трске шакали се слободно размножавају, будући да осим човека немају природног непријатеља. Пренамножење шакала може у будућности довести до њиховог све чешћег залажења у градове и села у потрази за храном, њиховог укрштања са псима и до веће вероватноће за ширење беснила и паразита као што су псећа пантљичара, метиљи, крпељи, буве.

Ранко Перић, Покрајински завод за заштиту природе

МЕТАЛОФОН

Да би наша чула била изоштренија и органи се здраво развијали, добро је да свирамо поједине музичке инструменте. Рукама (прстима) додирујемо инструмент и стварамо тонове, ушима слушамо шта свирамо, погледом (очима) се усредсређујемо на део инструмента који нам је под руком. Ако још и стојимо када свирамо дешава се да покрећемо и тело

Управо код свирања децјег музичког инструмента који се зове МЕТАЛОФОН (погледати „Школски“ бр. 2 и видети у коју групу га је Карл Орф сврстао) ми у исто време радимо више радњи.

Металофон је израђен од дрвене кутије (резонатор, за појачавање звука) чији су горњи ободи облепљени филцаним тракама на које су причвршћене металне плочице различитих дужина. Дужина плочица одређује висину тонова које претварамо у жељену мелодију. Ноте свирамо ударањем батића – дрвених штапића који на врху имају главицу од тврде гуме, пластике или дрвета, по металним плочицама које вибрирају и емитују звук.

Металофон

Осим металофона, постоји више врста инструмената са плочицама и већини је порекло у културама земаља Далеког Истока. Холанђани су у XVII веку донели неке од инструмената из *Гамелан* оркестара са индонежанских острва који у свом саставу имају различите врсте инструмената са дрвеним, каменим или металним плочицама. *Гамбанг* нас највише подсећа на металофон, па га можемо сматрати његовим претечом.

Гамбанг

Данас се у настави користи један упрошћени, школски модел металофона који можда неко од вас свира.

Да бисте чули звук металофона и видели како се на њему свира посетите следеће **Web** странице:

<https://www.youtube.com/watch?v=Cx01CzDesqI>

<https://www.youtube.com/watch?v=p9VR3VOUpJk>

<https://www.youtube.com/watch?v=hPm6dCA9de0>

<https://www.youtube.com/watch?v=hd4-Cam5vzU>

<https://www.youtube.com/watch?v=WfX49DY7Mew>

Милорад Баста, Културни центар Апатин

Филателистичка изложба поводом значајног јубилеја

У организацији Удружења филателиста Апатина 23. новембра у вишенаменској сали наше школе отворена је филателистичка изложба. Повод је обележавање стогодишњице присаједињења Војводине Краљевини Србији.

Међу филателистима који су излагали су и Невена Медић, ученица VII 5 и Ања Вебер из V 1 разреда. У интервјуу за „Школски“ Невена је рекла да је члан Удружења филателиста Апатин од 2012. године и да је тада била најмлађи члан Друштва филателиста Србије. Изложбе се одржавају двапут годишње у Апатину и она редовно излаже. У почетку је излагала девет листова да би током година почела да излаже шеснаест као и одрасли филателисти. Највише сакупља флору и фауну и редовне поштанске марке које Пошта Србије издаје.

Разговор са Ањом Вебер, другом ученицом која је излагала своју збирку, водила је Јована Тишма. Обе су ученице истог одељења.

Када си почела са сакупљањем маркица и колико си их сакупила до сада?

-Сакупљањем маркица се бавим две године. Имам их 120 у колекцији.

Да ли се још неко у твојој породици бави сакупљањем маркица?

-Деда и тата.

Зашто си одабрала баш овај хоби?

Овај хоби ми се свидео јер се тата бави тиме.

Колико пута си излагала до сада?

-Први пут сам излагала у холу наше школе за Рибарске вечери. Излагала сам маркице везане за олимпијаде и било их је тада око педесет.

Да ли сакупљаш маркице на одређену тему или ти то није важно?

-Није ми важно зато што је свака тема занимљива на свој начин.

Да ли си члан удружења филателиста?

-Да, ја сам у Удружењу филателиста Апатина.

И кажи нам за крај зашто волиш овај хоби?

-Уз овај хоби може много да се научи о прошлости.

Ања Вебер V 1

Припремила: Весна Коларски,
наставница српског језика и
књижевности